

Yttrande

Datum
2025-12-18

Diarienummer
3.1.17-15643/2025

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028–2034

Ert diarienummer: LI2025/01620

Sammanfattning

Eftersom Jordbruksverket lämnat yttranden till regeringen löpande angående förslaget till förordningar för nästkommande period har vi i det här yttrandet valt att ge övergripande kommentarer och sedan fokusera på ett antal större frågor.

Eftersom endast en del av budgeten är öronmärkt är det svårt att bedöma förslagets totala påverkan på näringen. Dessutom är det fortfarande för många detaljer som vi inte känner till för att förstå alla konsekvenser av förslaget och kunna göra en samlad bedömning av om den nya politiken ger bättre förutsättningar än den tidigare för att nå politikens mål. Samtidigt är det positivt för livsmedelsproduktionen att det finns öronmärkta medel.

Det är tydligt att förslaget har stort fokus på frågor som rör administrativa aspekter, vilket i sin tur kommer att påverka hur stöd utformas och vilken administrativ börda det blir för näring och myndigheter. Det finns en ambition att det ska vara lätt att göra rätt för stödsökanden, att ärendehandläggningen ska vara effektiv och korrekt och att utbetalningar ska ske i tid. Samtidigt finns det flera delar i förslagen som verkar i motsatt riktning.

Vår övergripande bedömning är att det i förslaget finns flera inslag som innebär förändringar för berörda företag, men att större delen av det upplägg som finns idag är möjligt att genomföra även med de förändringar som ingår i förslaget. Om de stora förändringar som föreslås för administrationen ska vara motiverade, gäller det dock att fördelarna är så stora att förutsättningarna för berörda företag att bidra till politikens mål verkligen förbättras i motsvarande grad.

Innehåll

Remiss av EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028–2034.....	1
Sammanfattning	1
Bakgrund.....	3
Jordbruksverkets övergripande kommentarer	3
Jordbruksverkets synpunkter.....	4
1. Positivt med ett gemensamt regelverk för grön och blå näring.....	4
2. En gemensam plan är utmanande, men kan förhoppningsvis skapa möjligheter till synergier	4
3. Positivt med effektiviseringsansatsen, men utmanande IT-mässigt.....	6
4. Det är inte rimligt att samla in uppgifter om samtliga entreprenörer	7
5. Krav gällande transparens, hållbarhet och uppföljning kräver omfattande IT-utveckling.....	8
6. Risk att lägre andel av budgeten används	9
7. Nuvarande koppling mellan resultat och utgifter bör vara tillräcklig	9
8. Begränsa risken för snedvriden konkurrens	9
9. Risk för sämre träffsäkerhet i miljö- och klimatersättningar	10
10. Problematiskska förändringar av gårdsstödet	10
11. Bra med strategi för generationsskifte	11

Bakgrund

Regeringen vill ha synpunkter på förslagen som rör perioden 2028–2034. Flera av de föreslagna förordningarna berör Jordbruksverket, men eftersom vi i detta yttrande valt att fokusera på större frågor lämnar vi endast synpunkter på förordningarna:

- Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council establishing the European Economic, Territorial, Social, Rural and Maritime Sustainable Prosperity and Security Fund for the period 2028-2034 and amending Regulation (EU, Euratom) 2024/2509 (nedan kallad NRP-förordningen).
 - Reglerar till exempel mål, finansiella bestämmelser, programmering och innehåll i planer, planändringar, styrning och förvaltning av fonden.
- Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council establishing the conditions for the implementation of the Union support to the Common Agriculture Policy for the period from 2028 to 2034 (nedan kallad CAP-förordningen).
 - Reglerar främst vilka interventioner som ska eller kan finnas inom den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP).

För kommentarer på frågor av mindre karaktär (inklusive i de andra förordningarna), samt mer detaljer så hänvisar vi till våra löpande yttranden till Regeringskansliet.

Jordbruksverkets övergripande kommentarer

Eftersom endast en del av budgeten är öronmärkt är det svårt att bedöma förslagets totala påverkan på näringen. Det är lättare att se påverkan på administrationen. Vi bedömer att flera av förslagen möter Jordbruksverkets målsättning om att det ska vara lätt att göra rätt för stödsökanden, att vår ärendehandläggning ska vara effektiv och korrekt och att vi ska göra utbetalningar i tid. Samtidigt kommer det att vara en utmaning att införa förslagen i tid till nästa programperiod. Vår övergripande bedömning är att det i förslagen finns flera inslag som på sikt skulle kunna leda till mindre administrativ börda för både företag och myndigheter. Den nya administrativa nivån som samordningen av en Nationell och Regional Partnerskapsplan innebär, ökar dock administrationen och krav på nationell samordning.

Det är viktigt att notera att vi inte förstår alla konsekvenser av förslaget ännu. En stor osäkerhet är kommissionens kommande rekommendationer till respektive medlemsstat. Vi vet inte hur dessa rekommendationer kommer att se ut, när de kommer eller hur bindande de blir. En annan stor osäkerhet är den låga

detaljeringsgraden. Vi vet inte hur mycket som kommer att komma i sekundärlagstiftning och rekommendationer i stället, och till synes små tillägg där kan leda till stora effekter. Jordbruksverket anser att Sverige bör ha en restriktiv hållning till initiativ från kommissionen som genom tolkningar och sekundärlagstiftning kan göra reglerna mer komplicerade.

Hur regeringen väljer att tillämpa regelverket, alltså hur många stöd och vilka villkor det blir, kommer också att få stor betydelse för näringen, miljön och administrationen. Det är alltså för många detaljer vi inte känner till för att kunna göra en samlad bedömning av om den nya politiken ger bättre förutsättningar än den tidigare för att nå politikens mål.

Jordbruksverkets synpunkter

1. Positivt med ett gemensamt regelverk för grön och blå näring

Vi tycker att det är positivt att kommissionen lämnat förslag på ett gemensamt regelverk för de olika politikområdena som Jordbruksverket hanterar. Det gäller inte minst för projekt- och investeringsstöden. Ett gemensamt regelverk möjliggör en effektivare och mer kundvänlig stödhantering i hela stödprocessen när villkoren är gemensamma för alla insatser, oavsett stödområde.

Att pelarstrukturen inom GJP ersätts av en övergripande fond (Artikel 1 i NRP-förordningen), innebär ökad flexibilitet eftersom det underlättar flytt av pengar mellan olika stöd och därmed att pengarna kan användas där de bedöms göra mest nytta.

2. En gemensam plan är utmanande, men kan förhoppningsvis skapa möjligheter till synergier

Förslaget medför omfattande administrativa insatser från både kommissionen och medlemsstaterna. Förslaget innebär i många avseenden att ytterligare en nivå för nationell koordinering och kontroll införs. Samordning mellan olika politikområden krävs eftersom varje medlemsstat ska ta fram en gemensam plan (National and Regional Partnership Plan, NRP-plan) som omfattar alla politikområden inom fonden (artikel 21 i NRP-förordningen). Jordbruksverket anser att det är viktigt att hitta rätt nivå och form på samarbetet så att arbetet kan bedrivas effektivt med en rimlig administrativ nivå. Även om det är angeläget att en samordnande myndighet pekas ut så snart som möjligt så anser vi att hänsyn bör

tas till Jordbruksverkets pågående regeringsuppdrag¹ gällande förberedande åtgärder för att kunna utses som ansvarig myndighet för dataförvaltning (artikel 21 i CAP-förordningen), vilket inkluderar ansvar för nationell och gränsöverskridande interoperabilitet². Det beror på att informationsutbyte mellan svenska myndigheter med elektronisk interoperabilitet kommer att vara centralt i förvaltningsmodellen för hela NRP-planen. Den ansvariga myndigheten för dataförvaltning och samordningsmyndigheten (artikel 50 i NRP-förordningen) kommer därför att behöva ha ett mycket nära samarbete.

IT-systemen hos de myndigheter som förvaltar stöden måste anpassas så att de kan rapportera på ett gemensamt sätt, enligt kommissionens krav. All data som utbyts med kommissionen ska ske genom kommissionens IT-system SFC2028 genom integrationer med medlemsstatens IT-system (artikel 58.2 l i NRP-förordningen och bilaga XVI punkt 2.3). Detta innebär att det behövs ett sammanhållande IT-system för all rapporteringsdata för NRP-planen. Systemet ska ha elektronisk interoperabilitet mot kommissionens system och i praktiken även mot andra förvaltningsmyndigheter som berörs av rapporteringen. Detta kommer att kräva omfattande IT-utveckling och innebära utmaningar för samordningsmyndigheten när det gäller att validera den data för rapportering som andra myndigheter tillhandahåller. Detta gäller inte minst för komplexa miljöindikatorer såsom undvikna utsläpp i koldioxidekvivalenter. Hur komplex uppgiften blir beror på vilken ambitionsnivå EU-kommissionen väljer.

För att data ska samlas in vid ett tillfälle från sökanden och sedan återanvändas mellan myndigheter (och från existerande register), ska vara praktiskt genomförbar på det sätt som krävs (artikel 63.4 i NRP-förordningen och artikel 21 i CAP-förordningen) behövs både juridisk och teknisk utveckling samt samordning på nationell nivå. Dessutom måste fler myndigheter, exempelvis Bolagsverket och Kronofogdemyndigheten, involveras i arbetet. Kravet är utmanande och kan beroende på ambitionsnivån bli svårt att möta.

Frågan om elektronisk interoperabilitet mellan svenska myndigheter behöver hanteras ur ett nationellt säkerhets- och sårbarhetsperspektiv eftersom många myndigheters IT-system kopplas samman i gemensamma integrationer, i synnerhet då det inte endast är rapporteringsdata som kommer att behöva utbytas mellan myndigheterna (artikel 63.4 i NRP-förordningen och artikel 21 i CAP-förordningen).

Krav på samordning mellan olika myndigheter kan påverka stödutformningen. Osäkerheten är särskilt stor för de delar som saknar öronmärkta medel, såsom

¹ Uppdrag till Statens jordbruksverk att vidta förberedande åtgärder avseende dataförvaltning. Regeringskansliets diarienummer: LI2025/01368.

² Med interoperabilitet menar vi möjligheten att automatiskt utbyta och tolka information mellan IT-system. Detta innebär tekniska och juridiska aspekter.

Leader. Det tar tid för Leaderområden att formera sig, särskilt om det ska bildas nya områden. Leaderområdena har driftsstöd programperioden ut, men om finansiering därefter saknas så finns risken att de måste avveckla sin verksamhet och säga upp personal och lokaler. För att hantera övergången utan avbrott mellan programperioderna så skulle vi behöva ökad styrning från regeringen om vilka politikområden inom NRP-fonden som ska ingå och vilka geografiska områden som ska omfattas.

När det gäller andel av budget för miljö och klimat så föreslås regeln ligga på fondnivå, inte på jordbruksnivå. Det finns inga analyser än om det kan innebära mer eller mindre pengar till just jordbruket. Administrationen kan bli komplicerad, men det är oklart vad effekten blir.

Trots utmaningarna tror vi att en gemensam nationell plan på sikt kan innebära ökad resurseffektivitet. Genom att ersätta flera parallella program med en enda plan kan medlen fördelas där de gör störst nytta i stället för att vara låsta till en viss sektor. Genom samordningen finns också potential att minska administrationen över tid, bland annat genom att myndigheternas arbetssätt blir mer enhetliga.

3. Positivt med effektiviseringsansatsen, men utmanande IT-mässigt

I kommissionens förslag finns flera omfattande förändringar som innebär att vi behöver effektivisera handläggningsprocessen för projekt- och investeringsstöden ytterligare och i ökad grad digitalisera och automatisera processerna. Vi bedömer i stort att förslagen är positiva, även om det innebär en utmaning för Jordbruksverket och andra myndigheter att införa förslagen i tid till nästa programperiod. Detta gäller följande förslag:

- I artikel 58.2 k i NRP-förordningen uppställs ett krav på att allt **informationsutbyte** mellan stödmottagare, myndigheter och kommissionen ska ske genom elektroniska system som bland annat omfattar automatiska beräkningar och överföring av uppgifter mellan stödmottagarnas och medlemsstaternas system. Omfattande IT-utveckling krävs för att nå de föreslagna kraven.
- Ökade krav på obligatorisk tillämpning av **förenklade kostnadsalternativ** enligt artikel 36 och 78 i NRP-förordningen. Tillämpning av förenklade kostnadsalternativ bidrar till minskad administrativ börda för stödmottagare och myndigheter samt effektivare stödhantering, varför vi anser att förslaget är bra. Erfarenheter från tidigare perioder visar dock att möjligheten att tillämpa förenklade kostnadsalternativ är beroende av hur vi utformar stöden nationellt. Åtgärder där stöd ersätts baserat på faktiska kostnader bör helt undvikas, vilket därmed innebär att Sverige behöver utforma stöden på annat sätt jämfört med

tidigare reformperioder och det kan innebära en begränsning i vad som är stödberättigande.

- Krav på utbetalning **inom 80 dagar** från att ansökan om utbetalning kommer in enligt artikel 51.1 g i NRP-förordningen. Samma krav gäller stöd inom havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden i period 2021–2027, men det är en förändring för stöd inom GJP som kräver omfattande utvecklingsinsatser i administrationen.
- Krav på medlemsstaten att använda ett **datautvinningsverktyg** enligt artikel 58.2 c i NRP-förordningen. Kravet kan underlätta för de förvaltande myndigheterna att förebygga och upptäcka bedrägeri, korruption och intressekonflikter. Kravet kan tillgodoses med hjälp av kommissionens verktyg Arachne+, som indirekt nämns i artikel 49.9 i NRP-förordningen. Enligt artikel 63 behöver vi förse kommissionen automatiskt med uppgifter om varje insats, stödmottagare, entreprenör och underleverantör, samt uppgifter om avvikelser (artikel 58.2 g i NRP-förordningen) med mera. Dessa integrationer med medlemsstatens system (NRP-förordningen artikel 58.2 l och bilaga XVI punkt 2.3) ställer krav på samordning mellan förvaltande myndigheter och samordnande myndighet, samt IT-utveckling för detta.
- Den föreslagna övergången till **riskbaserade förvaltningskontroller** enligt artikel 51.2 i NRP-förordningen som i flera delar liknar motsvarande regler i nuvarande fondgemensamma förordningen (EU) 2021/1060 som bland annat styr havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027. Förslaget innebär en märkbar minskning av administrativ börda för både stödmottagare och myndigheter i den gröna sektorn. Genom att rikta kontrollerna till de områden där risken för fel är störst blir kontrollsystemet mer effektivt och antalet kontrollbesök samt avdrag förväntas minska.
- Även förslaget om **möjligheten till ettåriga miljö- och klimatersättningar** i stället för krav på fleråriga (artikel 10.3 i CAP-förordningen) förenklar och effektiviserar. Med ettåriga stöd minskar både administrativa kostnader och risker för lantbrukarna. Därmed blir ersättningen mer attraktiv att söka och miljönyttan borde öka. Förslaget gör det dessutom enklare för både myndigheter och företag eftersom vi slipper hantera åtaganden från olika programperioder med olika regelverk på samma gång vilket också minskar regelbördan.

4. Det är inte rimligt att samla in uppgifter om samtliga entreprenörer

Jordbruksverket avstyrker förslaget om att samla in uppgifter om samtliga entreprenörer och leverantörer. Kraven i artikel 63.1 c och d (NRP-förordningen) på att samla in och registrera kostnadsredovisningar och uppgifter om entreprenörer och underleverantörer riskerar att motverka den förenklingsambition

som avspeglas i artikel 78 (NRP-förordningen). De förvaltande myndigheterna riskerar att hamna i en situation där man å ena sidan ska beräkna stödberättigande kostnader med förenklade metoder, utan krav på att redovisa fakturor, å andra sidan ändå måste begära in detaljerade uppgifter om varje leverantör av varor och tjänster till projekt och investeringar. Jordbruksverket ser gärna att kravet på insamling av dessa uppgifter begränsas, på liknande sätt som i bilaga XVII till den fondgemensamma förordningen (EU) 2021/1060. Där gäller motsvarande krav enbart när upphandlande myndigheter (inte privata företag) gjort inköp över EU:s tröskelvärden.

5. Krav gällande transparens, hållbarhet och uppföljning kräver omfattande IT-utveckling

Utöver de aspekter som vi redan har lyft och som påverkar IT-stödet, vill vi även framhålla följande:

- Krav på medlemsstaterna att **på en nationell webbportal publicera information om NRP-planen** och alla stödsökanden (inklusive underleverantörer i de stöd där detta är aktuellt), samt extra information för GJP-stöden. Det finns undantag för små belopp. Den nationella webbportalen ska vara en slags nationell spegel av kommissionens gemensamma portal. Informationen ska bland annat vara i ett interoperabelt, sökbart, och sorterbart format och den utgör i praktiken samma information som kommissionen sedan ska publicera aggregerat från medlemsstaterna på sin gemensamma portal (NRP-förordningen i artiklarna 50 j, 63 och 64). Det bör räcka att informationen finns på ett ställe.
- Medlemsstaterna åläggs att upprätta **det europeiska markövervaknings-systemet**, vilket inte ska förväxlas med jordbruksövervakningssystemet. Det europeiska markövervakningssystemet ska innehålla åtminstone all data som rör det integrerade administrations- och kontrollsystemet (IAKS). Det innebär uppgifter som rör jordbrukarnas ansökningar om stöd, deras markuppgifter, åtagandepåtagelser, samt även andra uppgifter som stödmottagarna skickat in till myndigheter i samband med miljö- och klimatåtgärder (artikel 70.6 och 70.7 i NRP-förordningen). Systemet ska förse jordbrukare med information för att stödja en hållbar förvaltning av deras företag. Dessutom ska systemet tillhandahålla uppgifter för utveckling och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken. Den ska också främja utbyte av uppgifter om jordbruksföretagens hållbarhet vilket kan få konsekvenser för rapporteringen av kvalitativa resultatindikatorer. Det är oklart hur ambitiösa kraven från kommissionen kommer att bli eftersom detaljerna kommer att regleras i genomförandeakter, men det kommer troligen att krävas en större IT-utvecklingsinsats för att möta kraven.

6. Risk att lägre andel av budgeten används

Förslaget innebär att outnyttjade budgetmedel som inte har använts senast 31 oktober året efter budgetåtagandet dras tillbaka (artikel 15 i NRP-förordningen). Det finns vissa undantag för detta så som pågående rättsliga förfaranden eller force majeure. Förslaget innebär en stor förändring som kan påverka hur vi kan utnyttja de tillgängliga medlen. Jordbruksverket föreslår att Sverige ska förespråka att skrivningen ”by 31 October of the calendar year following the year of the budgetary commitments” i punkt 1 ska justeras till två år efter budgetåtagandet.

Den föreslagna 80-dagarsregeln för projekt- och investeringsstöden minskar dock problemet med kravet att budgetmedlen ska ha utnyttjats före 31 oktober följande år. Förutsatt att myndigheterna klarar av att uppfylla kravet.

7. Nuvarande koppling mellan resultat och utgifter bör vara tillräcklig

Inför innevarande period av GJP gjordes förändringar som innebär att prestationsrapporteringarna ska stämma överens med årsräkenskaperna. Det innebar omfattande utveckling av system och arbetssätt. Jordbruksverket anser att nuvarande koppling mellan resultat och utgifter bör vara tillräcklig även i kommande period, utan att ett resultatbaserat finansiellt flöde behöver införas.

Den nya typen av betalningsansökningar till kommissionen ska enligt förslaget baseras på belopp kopplat till uppnådda milstolpar och mål (artikel 23 i NRP-förordningen). Beloppet benämns utbetalningsvärde (pay-out value, artikel 4.13 i NRP-förordningen) och behovet av systemstöd gäller hela NRP-planen. För areal- och djurbaserade ersättningar där output mäts i till exempel hektar eller djurenheter, blir förändringen inte så stor. Det blir mer komplext för stöd där output idag grundas på utbetalningar. För att klara att koppla betalningsansökningarna till uppnådda milstolpar och mål krävs utveckling i myndigheternas IT-system.

8. Begränsa risken för snedvriden konkurrens

Jordbruksverket konstaterar att artikel 35 i NRP-förordningen föreskriver att ett nationellt bidrag måste ges med minst 30 procent av kostnaden för varje enskild åtgärd. Däremot sätts ingen övre gräns för det nationella bidraget. Genom att regelverket tillåter att det nationella bidraget får vara högre än 30 procent kan den nationella medfinansieringen variera i stor grad mellan EU:s medlemsländer.

Med stora skillnader i den nationella medfinansiering som läggs ovanpå EU:s finansiering kan de totala stödnivåerna komma att bli mycket olika i olika medlemsländer. Detta kan ha påverkan på konkurrensneutraliteten. Olika

stödnivåer i olika länder riskerar att snedvrider konkurrensen. I vart fall för stöd som är tydligt knutna till produktionen bör man fundera på om nivån på den nationella medfinansieringen bör likriktas mer.

Förslaget med en gemensam plan ger medlemsländerna stor frihet att välja hur de vill använda stödmedlen. Pengarna kan därmed användas där det nationella behovet bedöms vara störst. Det är positivt men innebär samtidigt att konkurrensneutraliteten påverkas. Om konkurrensen snedvrids påverkas den grundläggande målsättningen att säkra producenterna en skälig inkomst. Det behöver finnas en balans mellan friheten att använda medlen där de gör störst nytta och omsorgen om en gemensam och konkurrensneutral jordbrukspolitik. Det kan bli snedvriden konkurrens inom EU om medlemsländerna väljer att satsa på olika sektorer.

9. Risk för sämre träffsäkerhet i miljö- och klimatersättning

Den stora mängden obligatoriska stöd i CAP-förordningen riskerar att tränga undan stöd till de specifika åtgärder som behövs ur ett svenskt perspektiv för att klara klimat- och miljömålen inom GJP. Obligatoriska stöd är inte behovsprövade, vilket minskar chansen att de ska vara träffsäkra och kostnadseffektiva. Detta påverkar både jordbruket och myndigheter negativt. Ett exempel är förslaget om obligatoriska stöd till extensifiering av djurhållning och särskilt kravet på omställningsstöd (artikel 10 i CAP-förordningen). Det stödet kan bli tungt att administrera för både stödmottagare och stödmyndighet. Vår bedömning är att ett väl utformat frivilligt omställningsstöd skulle vara ett bättre alternativ, både ur miljösynpunkt och ur ett administrativt perspektiv.

10. Problematiska förändringar av gårdsstödet

För gårdsstödet föreslås flera större förändringar, inte minst nedtrappningen av stödet genom degressivitet (artikel 35.3 i NRP-förordningen). Den föreslagna degressiviten innebär att gårdsstödet blir mindre för de allra största företagen, men många medelstora företag kommer troligen också att påverkas av degressiviteten.

När degressivitet införs i stödsammanhang ökar risken för kringgåenden, exempelvis genom att stora företag delas upp för att undgå neddragning. Detta i sin tur kan leda till långdragna och kostsamma juridiska processer om vad som är ett ”konstlat förhållande” vilket kommer att belasta både företag, myndigheter och domstolarna. Risken för konstlade förhållanden ökar ju större trappstegseffekter det blir inom ett stöd. Som förslaget för degressivitet och takbelopp ser ut nu innebär det ökade risker för konstlade förhållanden och försvårar möjligheterna att skydda fondens medel. Sverige bör därför belysa förväntade fördelar med degressivitet i

förhållande till förväntade konsekvenser och hur degressiviteten kan utformas för att minimera de negativa konsekvenserna.

Förslaget att pensionärer (enligt nationell lag) som tar ut pension inte ska få rätt till stöd (artikel 6.6 i CAP-förordningen) är problematisk eftersom pensionärer utgör en stor del av svenska jordbrukare. Till exempel fanns det år 2023 drygt 2 300 heltidsjordbrukare över 65 år. Ansatsen att gynna generationsskiftet är god, men vi bedömer att det finns bättre sätt att göra det än att utestänga pensionärer från stöd. Det finns också sätt att kringgå regeln genom att skriva över företaget på en anhörig som inte är pensionär.

Ur en administrativ synvinkel är de föreslagna förändringarna negativa eftersom de innebär omfattande kontroller för att motverka bedrägerier och är svårare att bygga ur ett IT-perspektiv.

11. Bra med strategi för generationsskifte

Enligt förslaget ska medlemsstaterna ha en strategi för generationsskifte (artikel 15 i CAP-förordningen) och erbjuda ett startpaket till unga lantbrukare (artikel 16 i CAP-förordningen). Jordbruksverket är positiv till att åtgärderna för att gynna generationsskifte inom jordbruket baseras på en strategi framtagna för respektive medlemsstat.

Jordbruksverket vill dock poängtera att det finns behov av att fokusera på generations- och ägarskiftet i ett bredare perspektiv än just bara unga. Att skifta, såväl jordbruksverksamheter som lantbruksfastigheter, från äldre till nya brukare är viktigt eftersom det inte är självklart att det alltid finns en yngre generation att lämna över till. Därför ser vi ett behov att kommissionen i sin strategi även lyfter fram ägarskiftet till personer över 40 år. Nya företagare med erfarenhet från andra sektorer kan med rätt typ av stöd bli framgångsrika jordbruksföretagare.

I detta ärende har ställföreträdande generaldirektören Olof Johansson beslutat. Per E Ljung har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Ida Lindblad Hammar, Andreas Mattison, Jonas Fjertorp, Katarina Johansson och Sara Sundelius, deltagit.

Olof Johansson

Per E Ljung

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

li.eu-fonder.28@regeringskansliet.se